

ELOFIZETES

NYELVEN ÉS VIDEKEN
 Egy évre — 180 Lel.
 Fél évre — 90 Lel.
 Egy negyed évre 45 Lel.
 Egy hónapra — 15 Lel.

Hirdetések
 Árszabás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és országi országos
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 607.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
 Bulvardul Regele Ferdinánd L. (József köh. ut.) 22.
 TELEFON-SZÁM: 164.

Arad, 1921

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, március 12.

A bankóprés.

BÉCS. A Neues Wiener Journal Hegedűs Lóránd magyar pénzügyminiszter levelét közli, amelyben a magyar koronával és a magyar kormány pénzügyi politikájával foglalkozik. A miniszter levelében többek között ezeket mondja:

— A magyar kormány politikája két pilléren nyugszik. Egyik annak a felismerése, hogy a külföldi kölcsön igénybevétele csak morfinizmus, mely végeredményben elviselhetetlen terheket jelent. A kormánynak az az álláspontja, hogy az ország a legnagyobb takarékossággal, az összes kiadásoknak fukarsággal határos korlátozásával, továbbá az adók felemelésével és behajtásával saját erejéből is lábraállhat. Másodsor, hogy attól az időtől kezdve, amikor Magyarország a trianoni békeszerződés értelmében külön magyar pénzt bocsájt ki, a bankjegyprés működését is be kell szüntetni. Edigi fáradozásainak az az eredménye, hogy ez már előbb bekövetkezik, mint május elsején, ahogy azt megígérte. Ezután az idő után Magyarország csak fedezett államjegyeket fog kibocsájtani, még pedig a nemzetgyűlés által választott bizottság ellenőrzése alatt. Hogy ez hogyan vezethetne a magyar korona romlására, azt nem tudja megérteni. Ellenkezőleg azt hiszi, hogy Magyarországnak ez az eljárása bizalmat fog kelteni a szomszédállamokban, mert azoknak is érdekük, hogy Magyarországon rendezett viszonyok legyenek. Egy beteg szomszéd csak betegséget terjeszthet, míg egy egészséges szomszéd támaszt nyújthat.

Nyilatkozott a magyar pénzügyminiszter ama bécsi hírekről is, amelyek szerint a magyar korona zürichi áralakulása a magyar kormány, illetve a pénzügyminiszter intervenció vásárlásainak az eredménye. Ezekről a hírekről Hegedűs Lóránd a következőket mondotta:

— Már néhány nappal ezelőtt kijelentettem, hogy sem részéről, sem a kormány részéről semmiféle intervenció nem történt. Most még egyszer kijelentem, hogy a bécsi lapok értesülése teljesen alap talan. Sem közvetve, sem közvetlenül nem intervencióztunk Zürichben és a korona áriegyzésére semmitéle befolyást nem gyakorol-

tunk. A korona javulása, mint ezt már többször kijelentettem, Magyarország gazdasági helyzete

folytonos javulásának természetes eredménye s éppen ezért lesz tartós és kiadós is.

A spanyol miniszterelnök anarchisták áldozata.

MADRID. Dato spanyol miniszterelnököt anarchisták ölték meg. Eddig számos letartóztatás történt. A merénylet boszu műve, mert háromszáz szindikalista munkás, akit gályarabságra ítélték, egy élsüllyedt hajóval a ten-

gerbe vészett. Datot a Pantheonban temetik el.

BUDAPEST. Gróf Teleki Pál miniszterelnök a magyar kormány nevében a budapesti spanyol követnek Dato spanyol miniszterelnök meggyilkolása alkalmával részvétét fejezte ki.

Megkezdődött Pétervár ostroma.

BÉCS. A Neue Freie Presse-nek jelentik Rigából: A kronstadti hajóhad nyolc hajója behatolt a Névéba és ágyutüzélest kezdett Pétervár ellen. A kronstadti felkelők a szárazföldről is akcióba léptek és megszállták Oranienburgot. A felkelők Carszkoje-Szelo irányában vonulnak előre. A pétervári forradalmi bizottság kaukázusi lovas-hadosztályt küldött a felkelők ellen, azonban a szovjet-

csapatok egyrésze átpártolt a felkelőkhöz. A vasutasok megtagadták az engedelmisséget és nem akarták a lovas-csapatokat vasúton Pétervárra szállítani.

REVAL. A szovjetkormány állítólag Nisnínovgorodba menekült.

LONDON. Pétervár háromnegyedrésze a felkelők kezében van. Pétervár utcáin elkezdett harc folyik.

Amerikai mozdonyok az aradi vonalon.

Erdély területén az utóbbi hetek alatt a vasuti forgalom egyre jobban közeledik a békebeli normális állapotokhoz. A kormánynak nagy áldozatok árán, mintegy három hónappal ezelőtt sikerült hozzájutni többszáz délamerikai — legnagyobb részét kanadai gyártmányú vasuti mozdonyhoz, amelyeket a királyság területén már hetek óta forgalomba vontak. Az új mozdonyokról szakértő tényezők a legnagyobb csodálattal nyilatkoztak. A CFR vezérigazgató-sága elhatározta, hogy a teljesen modern gyártmányú amerikai mozdonyokat rövidesen át fogja adni a legszélesebbkörű vasuti forgalomnak. Ma azután a CFR aradi kerületi vasutigazgatóságához megjött a rendelet, amelyből kétségkívül megállapítható, hogy az új mozdonyjáratokat a bucurestli-teni (tövisi)-aradi vonalba is befogják csatolni. A rendelet ugyanis arról tesz említést, hogy tekintettel a Románia területén közlekedő teher- és személyvonatjáratok számát az utóbbi időben egyre emelték és hogy ezideig számos olyan mozdony van üzemben, amely sürgős és hosszadalmas javítást szükségel, a CFR vezérigazgatóság a közeljövőben az új mozdonyokat is üzembevonja. A modern gyártmányú amerikai mozdonyok azonban ügyes, szakzerű és rendkívül nagy gyakorlattal bíró kezelést igényelnek, ami miatt csak kevés mozdonyvezető képes azoknak a vezetésére. A rendelet most fel-

szólítja az aradi vasutigazgatóságot, hogy készítsen el hivatalos névsort azokról a mozdonyvezetőkéről, akiknek a szakzerű képzettségét a vasutigazgatóság az amerikai mozdonyok vezetésére javasolja. Az aradi kerületi vasutigazgatóság a javaslatot már el készítette és azt a közeli napokban felterjeszti a CFR bucurestli vezérigazgatóságához.

Maniu Gyula

a koncentrációs kabinet mellett.

BUCURESTI. Maniu Gyula a „Patria” munkatársa előtt nyilatkozott a politikai helyzet kialakulásáról. A nemzeti pártnak és a nemzeti ellenzéknek — mondta Maniu — az a meggyőződése, hogy a törvényhozó testületeknek alkotmányozó nemzetgyűlés jellegük van és így minden alapvető törvényt kétharmad szótöbbséggel kell megszavazni. A kormány erről még nem nyilatkozott, de olyan felfogást árult el, mintha az ellenkező véleményen volna. A kormány választójogi és agrárreformja sem felel meg a nemzeti párt és a nemzeti ellenzék elveinek, mert ez a két reform nincseni összhangban a demokratikus programmal. A válság megoldása érdekében koncentrációs kor-

mányalakítás mellett vagyunk, a melyben az összes demokratikus erők résztvennének. Ezt a kormányt egyik párt sem alakíthatná meg egymagában.

Detronizálták a perzsa saht.

HORSEA. A perzsa saht által február 21-én kinevezett új kormány bemutatkozása alkalmával államcsínyt követtek el. Resaham generális kozák csapatok segítségével megtámadta a saht gárdistáit, azokat megverte és a saht börtönbe vetette. Resaham generális mint a kormány új miniszterelnöke proklamációt intézett az országhoz, amelyben kifejtte az új kormány programját. A generális semmisnek jelenti ki azokat a szerződéseket, amelyeket a volt saht 1919. évben az angol kormánnyal kötött.

Országos vámkonferencia.

GLUJ (Kolozsvár.) A legutóbb tartott vámügyi konferencián elhatározták, hogy a vámtételek módosítását fogják kérni a kormánytól. A kereskedelmi és iparkamara, amelyet ennek a munkának az előkészítésével megbíztak, tegnap megkezdte erre vonatkozó tárgyalásait. A kamara szakmák szerint meghívja a kereskedőket, iparosokat és szállítókat és pontról-pontra sorra veszi az őket érdeklő elkövetések jelenleg érvényben lévő vámtételeit. A javaslatokat, amennyiben az érdekeltek egyhangúlag vagy többségben elfogadják, irásba veszik. A tárgyalások az összes szakmákkal előreláthatólag egy hét alatt véget érnek. A kamara március 18-án országos vámügyi konferenciát rendez, melyre a vidéki kamarák delegáltjait is meghívja. A vámtarifák módosítására tett javaslatokat az országos konferencia elé terjesztik, amelynek jóváhagyása után felterjesztik a pénzügyminiszterhez.

— Új akadémia. Brüsszelben felavatták a francia irodalom és tudomány akadémiáját. Ennek is 40 tagja van, mint a francia akadémiának. Feltűnt, hogy a megnyitási ünnepélyen a párisi akadémiának fenntartott páholy üresen maradt. Párisban ezt azzal magyarázzák, hogy a francia akadémia sohasem vesz részt idegen társulatok és intézmények gyűlésein és különben sem kapott hivatalos meghívást.

Rendőrség egy egyházi gyűlésen.

(Feloszlattott lelkészgyűléstől közgyűlés.)

DEBRECEN. Tegnap délután a nagytemplom újjászentelése után az Országos Református Lelkészgyűlést Balthazár Dezső püspök elnöklésével közgyűlést tartott, aki azzal kezdte beszédét, hogy úgy hiszi, úgy áll a közgyűlés előtt, mint vádlott a bírál előtt.

— Nem igaz! Nem úgy van! — kiáltották minden oldalról és éljeneztek a püspököt. Azután utalt azokra a rágalomokra, amelyekkel illették és felhívta a lelkészeket, hogy ne adjanak hitelt ezeknek mindaddig, amíg őt meg nem kérdezik. A beszéd végétől újabb tüntettek a püspök mellett. Később Balthazár bejelentette, hogy a rendőrség engedélyezte a gyűlést, de ellenőrzésére egy rendőrtisztviselőt küldött ki. Erre kitört a zaj.

— Menjen innen ki! Nem tárgyalunk! Gyerünk haza! Ezt nem lehet tovább tűrni! — kiáltottak mindenfelől.

— Akár a közkerécs szempontjából, akár nemzeti szempontból küldték ide a rendőrtisztviselőt, nem tartom méltónak a kalvinista egyházhhoz, hogy rendőrtisztviselő jelenlétében tárgyaljon, mondotta Balthazár.

A rendőrtisztviselő erre odament Balthazárhoz és valamit mondott neki, mire a püspök azt mondotta, hogy érintkezzék a rendőrfőkapitánnyal. A rendőrtisztviselő eltávozott és a gyűlés tovább folyt. A vége felé visszajött és kijelentette, hogy *parancsa van a gyűlés feloszlására*. Erre a gyűlést bejelezték. Az eset a nemzetgyűlési képviselők között nagy felháborodást keltett.

BUDAPEST. A lelkész-gyűlés feloszlása ügyében Gyömörey György nemzetgyűlési képviselő a mai ülésen interpellált. Az igazságügyminiszter azt válaszolta, hogy tulkapás nem volt. Balthazár püspök megkapta a rendőrhatalóság végzését, amit tudomásul is vett. A rendőrség intézkedése törvényes és jogos volt. A nemzetgyűlés többsége a választ tudomásul vette.

Gróf Apponyi Kitty harmadfélmillió póre

BÉCS. Érdekes per van folyamatban Bécsben. Gróf Apponyi Kitty, gróf Apponyi Antal menyegyer, aki angol nő, 1914-ben a háború kitörésekor pénzzavarban volt és a Stone és Blith bécsi céghez fordult segítségért. A cég a grófné családjával összeköttetésben állt és így hitelezett neki négy összegben 96.000 koronát, amelyért a grófné esetenként egy-egy darab ezer fontos csekkeket helyezett letétbe. Ezeket a csekkeket a cég 1915-ben kicsempészte Londonba, ahol azonban

nem váltották be őket azzal az indokolással, hogy a grófné idegen állampolgár és Angliában az idegen állampolgárok vagyona zár alatt áll. 1919-ben a cég a négyezerfontos csekkekért két millió 400 ezer koronát kapott. Miután a grófné azzal érvelt, hogy a cégtől mindössze 96.000 koronát kapott, a különbözetet 6 százalékkal kamattal visszaperli a cégtől. A tegnapi tárgyaláson a bíróság közvetíteni akart, de ez nem sikerült. A tárgyalást elhalasztották és a bíróság az ítéletet írásban fogja közölni a felekkel.

Irodalom és művészet.

A színház heti műsora:

Szombat: Az ezüst sirály. (C.)
Vasárnap d. u.: Cigányprimás. Este: Mágna Miska. (A.)
Hétfő: Taifun. (B.)
Kedd: Taifun. (C.)
Szerda: Ember tragédiája. (A.)
Csütörtök: Lill bárónő. (B.)
Péntek: Farsang tündére. (C.)
Szombat: Az ezüst sirály. (A.)
Vasárnap d. u.: Mágna Miska. Este: Piros bugyellár. (B.)

Casanova fia.

— Berliini színházi élet —

BERLIN. A Kleines Teater Lothar Rudolf Casanova fia című vidám darabjával hatalmas sikert aratott. Ez nem is csoda, mert a szindarab elsőrangú színházi munka. A német szerző ezuttal francia vigjátékot írt. A vigjáték pikáns, de mindig decens cselekménye a következő: Az öregedő Casanova beleegyezik abba, hogy csókos éjszakán, amelyen gyönyörű és tisztességes asszony akarja csókra nyújtani ajkát, felnőtt fia helyettesítse. E szerelmi helyettesítésből származik a darab egész sereg konfliktusa, amelyet sok esprit-vel, gráciával, sok tréfával és egészséges humorral visz végig a szerző. Tökéletes színházi technikával bilincseli le Lothar a szerzőt, akit művészi eszközökkel igyekszik meggyőzni. A legsikamlósabb momentumokat is elfogadhatóan viszi színházra. A sikerhez, amelyet nemcsak a premiéren, de a további előadásokon is aratott a Casanova fia maga a nagyszerű előadás is hozzájárult. Burg Eugen, aki mesterileg játssza az öregedő nőcsábítót, elegáns és kedves. Albert Hans igen talentumos művész, aki embereket játszik. Nemrég még fiatal hősszerű volt. Mint Casanova fia különösen a szerelmi jelenetekben tanúsít szokatlan frisséget, szeretetreméltóságot és temperamentumot. Christians Mady ezuttal is elragadóan kedves és szerepének komoly és könnyű részeit egyaránt művészettel oldja meg. Toalettjei szenzációk. Egy szóval a Casanova fia pompás darab, az előadás elsőrangú, a kiállítás elegáns és izléses. A siker nagy s így a darabnak hosszú életet lehet jósolni.

A Trianon-színházban Stuckens Eduárd Abbé Chateaufort társasága című csodás színműve aratott elhatározó sikert. A színház igazgatója, Rotter az újszerűséget keresi és színre hozta az új darabot. Rövid idő alatt emelte fel Rotter a Trianon-színházat az alantas bohózatok posványából a mostani magaslatra. Mindenestre követendő példa. Stuckens mesteri keze ezzel a darabjával

nemcsak elsőrangú kvalitásokban bővelkedő színházi munkát, nemcsak költői művet alkotott, hanem a gáláns korszak találó erkölcsrajzát is megfestette, amely bőségesen nyújt alkalmat a Trianon-színház kiváló együttesének művészi feladatok teljesítésére. Konstantin Leopoldine Ninon de L'Euclous nehéz szerepében felülmúlta önmagát. A kiváló művész ezer nőiánszal rajzol meg lelkivilágot, amely a legfinomabb pszichológiai kidolgozásban tréfával és komolysággal fogva tartja a szemlélőt. Mesteri alkotás: telve csillogó humorral és meggyőző bensőséggel, anilyent német színházokon alig lehet látni. Ugyancsak pompás és jelentős Vallentin, mint abbé és Falkenstein mint Scarron. A berlini közönség, amely nemcsak a trágárságot kedveli, hanem a művészi szépet is rajong, minden este megtölti a Trianon-színházat.

A Cigányprimás új szereposztásában. A városi színházban tegnap este a Cigányprimást játszották majdnem teljesen új szereposztásban. Az előadás ezuttal sem emelkedett túl a mostani operettelőadások átlagos színvonalán. Horváth Mici ezuttal is kedves volt és finoman játszott, J. Halmos Mici most is temperamentumos színésznek bizonyult, toalettjei izlések voltak. Barics cigányprimása rokonszenves, sikerült alakítás, nagyon szépen énekelt és játszott. Sebestyén Jenő táncszámait ezuttal is a legszedületesebb ügyességgel járta el, de látható indiszpozícióval küzdött. Ocskay szép énekeivel aratott nagy tetszést, míg a fenség szerepét Jakabffy a hőle megszokott eleganciával és tudatos, hideg játékkal nagyszerűen játszotta meg. Szántó Jenő Kátó bácsi kabinetszerepében ezuttal is sok igyekezettel játszott. Kis szerepében határozott fellépést keltett Gyarmathné finom színjátszó készségével és kifogástalan akcentusú beszédével. A zenekar a szokottnál precízebb és harmónikusabb munkát végzett. A kar fiatalabb férfitagjainak fegyelmezetlensége az egész előadás alatt bántóan hatott.

A színházi iroda közleménye. Az ezüst sirályt 16-odszor látsza színházban az aradi együttes. Buttykay és Földes kiváló, nagy operettje 8-ik előadását éri el Aradon és ugyancsak nyolcszor játszották Timisoarán (Temesváron), mindkét helyen óriási sikert aratva ezzel a minden tekintetben kifogástalan operettel. Az ezüst sirályt ezuttal is a bevált elsőrangú szereposztással játszik. Vasárnap délután a közkedvelt Cigányprimás operettet ismételt meg a színtársulat. Este a vasárnap közönség számára Mágna Miskát tűzte műsorra a színház igazgatója, a népszerű operett vezető szerepelt a nagy érdeklődéssel várt repriz alkalmával is Horváth Mici, Sebestyén Jenő és Barics Gyula játsszák. — A Taifun reprizére készül a színtársulat drámai személyzete. Lengyel Menyhért világsikert aratott nagyhatalú drámáját hétfőn és kedden elevenítik fel s a repriznek külön érdekessége, hogy Lindner szerepét második este Szántó Jenő vendégművész látsza, akit ezuttal egyik legjobb szerepében ismer meg az aradi közönség. Első este Lindner Földes Mihály lesz.

Ma este van a bemutatója a Sátán maszkjájának a Modern Kabaróban. Nagy szabású új műsor keretében mutatja be ma a Modern Kabaró a „Sátán maszkja” című világhírű színdarabot. Az imponáló cselekményű darab tulajdonképpen egy hírneves színésznek és egy kivételes tehetségű fiatal színésznőnek bravuros színjátszásait mutatja be érdekfeszítő jelenetekben. Némely Margit és Bergei László, a kabaré két népszerű mű-

vésze játszik a két főszerepet a nagyszerű darabban, amelyen kívül egy pompás új bohózat és tizenkét kitérő is magánszám szerepel a mai műsoron. Vasárnap két előadás a teljes esti műsorral.

Ahol betiltották a Rigoletto előadását. Szeged. Az itteni rendőrkapitányság betiltotta a színháznak a már műsorra kitűzött Rigoletto opera előadását. A betiltás okáról nem érkezett híradás. Verdi Rigoletto-jának nem ez az első betiltása. A Rigoletto 1851-ben mutatták be Velencében. Az opera szövegkönyvét Viktor Hugo „A király mulat” című drámája után írta Plave, Verdi kedvelt szövegírója. Viktor Hugo drámájának hőst, I. Ferenc francia királyt nem éppen tetszetős módon vitte a színpadra. Abban az időben Velencében minden irodalmi és művészeti kérdésben az osztrák cenzura volt az ur, amely forradalmi ítélt Viktor Hugo drámáját és a belőle készült opera szövegkönyvét. Az előadást akkor betiltották, így történt azután a név- és helycsere és lett a dráma Trubouletjából Rigoletto, I. Ferenc királyból pedig a mantuai herceg.

Titokzatos gyilkosság egy kastélyban.

A napokban a sziléziai Klappeisdorf-kastélyban meggyilkolva találtak egy fiatal földbirtokosnőt, és ennek barátnőjét. A gyanu a birtokosnő egyik férfi-rokonára esett. Erről a szenzációs bűntényről Berlinből a következőket jelentik: A gyilkosság gyanúja miatt Berlinben letartóztatták Gruben Pétert, a meggyilkolt földbirtokosnő nagybátyját. A kastély tulajdonosnőjét, a 16 éves Rohrbek Dorottyát, három birtok örökösőjét a szobájában halva találta a szobaleánya. A fiatal leány nyakán és mellén több lövéstől eredő seb volt. Ugyanebben a szobában a jobb szemén revolverlövéssel súlyosan megsebesítették a fiatal birtokosnő látogatóban levő barátnőjét, a berlini 12 éves Shade Ursulát, aki sérülése után két órára meghalt. A szobában egy kis revolvert találtak, amely azonban el volt zárva. A 12 éves leányka zsebében Berlinben lakó nagyanyjához címzett levelet találtak, amelyben azt írja, hogy előbb a barátnőjét öli meg, azután öngyilkos lesz. A letartóztatott Gruben akkoriban szintén látogatóban volt a kastélyban. — A napokban felboncolták a két fiatal leány holttestét. Megállapították, hogy Rohrbek Dorottyát két revolverlövéssel, Schade Ursulát egy lövéssel ölték meg. Feltehető volt az a megállapítás, hogy a 12 éves Schade leányt egyszer már higgannyal kezelték. Az a feltevés, hogy miként eleinte hitték, nem Schade Ursula követte el a gyilkosságot mostohaapja hipnotikus parancsára, hanem Gruben követte el a tettet, miután a szoba közeléből a cselédséget eltávolította s így a revolver-dörrenéseket senki sem hallotta. A levelet, amelyet a kisleány zsebében találtak, Schade Ursula írta, de bizonyára hipnotikus kényszer alatt. A gyilkosságot Gruben revolverével követték el. Még sok dolog felderítetlen. Alaposan gyanakszik a hatóság Rohrbek Dorottyának Berlin közelében lakó gyámjára, aki nyomtalanul eltűnt.

Károlyi és a bolsevisták

(Hogy tartóztatták le a grófot.)

BÉCS. Az Idea Nazionale érdekes részleteket közöl gróf Károlyi Mihály letartóztatásáról. A tudósítás szerint március 5-én a Frascari-villát, amelyben Károlyi lakott karabinierek vették körül. A villa egy firenzei kommunista községtanácsos tulajdona. A karabinierek igen óvatosan hatoltak be a villába. Az egyik szalonban Károlyit és nejét olvasásba merülve találták és azonnal letartóztatták. Gróf Károlyival közölték a kiutasítási rendeletet, azután a rendőrségre vitték és hosszasan kihallgatták. Károlyi engedélyt kért, hogy a miniszterelnöknek táviratozhassék és elfogatása ellen tiltakozhassék. Egyebekben kijelentette, hogy kész bizonyítani, hogy a legutóbbi bolsevista zavargásokban semmi része sem volt. A rendőrség Károlyi kifogásaira nem reagált, miután már elfogatása előtt pontosan megállapították, hogy az olasz kommunistákkal állandó összeköttetésben állott és a forradalmi propagandát pénzzel is támogatta. A lefoglalt iratok között igen sok bolsevista propaganda iratot és 20 ezer lira értékű dinár bankjegyet találtak. Ezenkívül számos csomag került a rendőrség kezébe, amelyek Szovjet felirással voltak ellátva. A grófnő birtokában sok nagyon értékes ékszer található, ezek között egy nyakéket, amely maga 200 ezer liránál többet ér. Az Idea Nazionale tudósítója a Constantin penzióban, ahol Károlyi azelőtt lakott, a gróf életmódjáról tudakozódott. Ott azt mondták neki, hogy Károlyi általában igen tartózkodó volt, keveset beszélt és egyáltalán nem titkolta az orosz szovjetkormány iránt érzett szimpátiáját. A legelőkelőbb arisztokrata családokkal érintkezett, de gyanus egyének is megfordultak nála. Sokat érintkezett Hock János magyar pappal, aki egy szomszédos penzióban lakott.

Botr. nyosan viselkedő publikum.

BÉCS. A siber-korszak új közönsége fenékestől felforgatja a régi becsületes rendet a színházakban. Bajok vannak különösen a volt udvari színházak körül. Az új közönség dorbézol és dőzsöl, természetesen a páholyokban és erre a bécsi volt udvari színházak páholyai különösen alkalmasak, mert fölötté tágasak és háterük mély, tehát — ha a függöny felgördül és a lámpások kialszanak — teljesen sötét... A bécsi rendőrfőnökség is beleavatkozott a dologba s az egyes színházak igazgatóságai utján szigorúan meghagyta a páholynyitogatóknak, jegykezelőknek, hogy sűrűn nyitogassanak be a páholyokba és minden „rendeleneiséget” azonnal jelentsenek fel az ügyeltes színházi rendőrtisztviselőknek. De még más baj is van az új színházi közönséggel. Gyakran megtörténik, hogy a páholyokban dohányoznak, még gyakrabban, hogy *pezsgőznek*, az pedig természetes, hogy jófajta *élelmiszereket visznek a színházba* és a maradékokat

elszórják: Néha hajgálóznak is, különösen gyümölcs csutkával. Csak a minap történt, hogy a földszinti nézőtérrel egy kedélyes ur *almacsutkával megdobta az egyik páholyban terpeszkedő jóbarátját*. Az is természetes, hogy az állami színházak takarító személyzete többé nem a régi kötelességtudó személyzet. Az ételmaradékok tehát felgyülemleken a nézőtérre, különösen a páholyok szögleteiben és hihetetlenül elszaporodnak az egykori udvari színházakban az egerek. De nemcsak éjszaká-

nak idején kergetőznek, ha senki sem zavarja lakmározásukat, hanem előadás alatt is, a mint első-tétedik a nézőtér. A rendőrség és a színházi szakemberek azt mondják, hogy ebből könnyen nagy veszedelem támadhat. Nem kell egyéb, csak egyetlenegy asszony megijedjen az egértől s elsikoltsa magát, erre pánik törhet ki, mint nagy tüzesetek alkalmával. Ezek a bajok arra indították az állami színházak vezetőségét, hogy plakátokon figyelmeztessék rendre a közönséget.

BÉCS. Zittauban hire terjedt annak, hogy a cseh csapatok bevonulnak Szászországba.

PARIS. Az Egyesült Államok kormánya elhatározta, hogy csapatait mindaddig a Rajnánál hagyja, amíg a jóvátételi kérdés végleges elintézését nem nyer.

BERLIN. A mai minisztertanácsban Simons külügyminiszter jelentést tett a londoni tárgyalásokról.

BERLIN. A porosz államminiszterium lemondott.

BÉCS. A Majna melletti *Frankfurtból* jelentik: Itt is lehetségesnek tartják, hogy a várost a szövetségesek tényleg meg fogják szállni. A *Neue Freie Presse*nek jelentik Düsseldorfból: Március 8-án reggel négy órakor Düsseldorfban néhány zászlóalj belga gyalogság és néhány lovasosztály vonult be. Több iskolát és lakotnyát ki kellett üríteni, hogy a megszállóknak engedjék át. Düsseldorf és távolabbi környéke fe-

lett repülőket keringenek. A városban minduntalan francia tiszti autók száguldanak, keresztül és szakadatlanul vonulnak át a francia és belga katonaság kisebb osztagai.

BÉCS. A *Neue Freie Presse*nek jelentik Londonból: A gazdasági szankciók csütörtök éjjel léptek életbe. A tárgyalások félbeszakítása után azonban bizonyos optimisztikus hangulat észlelhető, bár nem tudni, hogy ennek a hangulatnak kézzelfogható alapja van-e. Köztudomású, hogy a szakértőknek rövid időn belül való összeülése számítanak a szankció kérdés megbeszélése céljából, de amennyire itt tudják, még nem egyeztek meg ebben a kérdésben. Még annak a lehetőségét is latolgatják, hogy belátható időn belül a konferencia újra teljes ülést fog tartani, még pedig megint csak Londonban.

Kirabolta a törvényszék bünel-kamráját.

(Panaglaék újabb vallalkozása.)

Még mindenki jól emlékszik Aradon Panagla Lajos nevére. A cluji (kolozsvári) templomrablás tettesére, a battónyi rablógyilkosra. Mikor először kihallgatták az aradi államrendőrség, a legnagyobb flegnyával jelentette ki, hogy ő mindent bevall, csak hagyják békében, hiszen rövidesen úgy is megszökik. A rendőrség a szabályszerű vizsgálat befejezése után átkísérte Panaglát az aradi ügyészség fogházába és itt tekintettel arra, hogy már számtalanszor megszökött, a legszigorubb őrizet alá vették. Legutóbb akkor irtunk Panagla Lajosról, mikor pár héttel ezelőtt a törvényszék Bittó József táblabíró elnöke alatt működő büntető hármastanácsa rablás büntette miatt három évi fegyházra ítélte. Az ítélet ellen úgy az ügyész, mint a vádlott fellebbezéssel élt. Mikor a tárgyalás után a börtönőrök vizsզakísérték Panaglát a cellájába, odakiáltotta a törvényszéki folyosón álldogáló újságírókhoz, hogy ne írják meg ezt a három mázst, mert ez még ugysem perlelt. És Panagla ugylátszik nem az az ember, aki nem váltja be a szavát főként, ha szökésről van szó. Tegnap számában röviden megemlékezett róla az Aradi Közlöny, hogy Panagla Lajos rablógyilkos, Okányi Gábor és

Buray József rabtársaival együtt megszökött az aradi ügyészség fogházából. Az aradi törvényszéki fogházból nem valami egyszerű dolog a lógás. Eltekintve azt, hogy az erő és sok más megpróbáltatást kiállt vasrácot kellett kifeszíteniök, még emelet magasságból is kellett a csupasz falon leereszkedniök. Panagla azonban nem távozott üres kézzel. Ugylátszik nem akart szegényen távozni a börtönből, legalább is erre vall a Panaglák szó késével nagyszerűen összevágó büncselekmény. Az elmúlt éjjel ugyanis ismeretlen tettesek betörték az aradi ügyészség bünelkamrájába és onnan sok ezer lelt értékű bünel, abroszokat, fehérneműt, ruhát, ezüstneműt, dohányt és különféle értékes tárgyakat raboltak el. A vakmerő rablók az éj folyamán betörték Györfy járásbírósi irodatisz ablakát és a törött ablakon keresztül behatoltak a szobába. Onnan álkulcs segítségével jutottak be a törvényszéki folyosóra és a bünelkamrába. A törvényszék elnöke azonnal értesítette a rablóról az aradi rendőrséget, amely a legnagyobb apparátussal megkezdte a nyomozást.

Egy szobában — négy lakó.

A nagy lakáshiány következtében mindneféle ravasz módot találnak ki az emberek, csak hogy lakáshoz jussanak. Ha valaki kevésebb meg tudja indokolni lakás-szükségét és az eziránti kérvényét a mellékletek tömegével látja el, esetleg még lakáshoz is juthat. Egy aradi fiatalember, aki az édes anyjával egy szobában lakott, három barátjával elhatározta, hogy a saját nevére egy butorozott szobát kér, amelyet szükség esetén mind a négyen külön-külön használhatnak. A butorozott szobát meg is kapta. Másnap egy fiatalember beállított a lakásadónőhöz a lakásigazolvánnyal, hogy a szobát elfoglalja. A lakásadó természetesen rendelkezésére bocsátotta a szobát, a következő nap újból jelentkezett egy másik fiatalember és bemutatkozott azon a néven, amelyre a lakásigazolvány szólt.

— De kérem, — mondta az asszony — tegnap már jelentkezett valaki ezen a néven.

— Az unokaöcsém volt, jelentette ki a fiatalember. A lakásadó belenyugodott. De reggel megbotráncozva vette észre, hogy a fiatalember az este egyedül jött ugyan és most egy nő kíséretében távozott. Harmadnap jelentkezett a harmadik.

— Ezt nem tűröm, kiáltotta az asszony, az én lakásom nem találkahely.

— De kérem — mondta a fiatalember — a lakás az enyém. Bebizonyítom, itt vannak az igazolványaim. És tényleg bebizonyította, hogy a lakás az övé és amint mondtotta, ő nem tudja, kik voltak előtte a lakásán, elvesztette a lakásigazolványát, ugylátszik valaki megtalálta és felhasználta saját céljaira. Az asszony kelletlenül ebbe is belenyugodott. És negyedik nap jelentkezett a negyedik. A háziasszony nem kért és nem tűrt felvilágosítást vagy magyarázatot, a negyediket a házmester segítségével kidobta az utcára. Ami a legérdekesebb a dologban, a szobát a lakáshivataltól a kidobott negyedik fiatalember kapta meg.

— Pályázati hirdetés. Arad város közmivóldási intézeténél belőndő s az állami tisztviselők részére megállapított fizetési táblázat VII. fiz. oszt. HL fokozatának megfelelő fizetéssel s a kulturálojában természetben lakással díjazott, továbbá a városi tanács által később megállapítandó reprezentációs költség, tanulmányi és utisegéllyel ellátandó igazgatói állásra ezennel pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy előtanulmányukat és szolgálataikat igazoló okmányokkal felszerelt kérelmüket folyó évi március hó 31-ig bezárólag hivatalomnál nyújtsák be. Arad, 1921. március 11. Dr. Robu, polgármester.

AZ ARADI KÖZLÖNY

bekezdés teljességében lál.

HIREK.

Siberek alkonya.

Az árukrízis, amely a világ összes piacain nagy megrázkódásokat idéz elő, első áldozatait abból a foglalkozási ágból szedi, amely az utolsó két testtendőben rengeteg sok pénzt keresett: a siberek táborából. A háboru befejezése után előállott nagy áruinség idejében csak a siberek volt portékája és azóta is náluk volt a legtöbb áru. Két esztendő tapasztalatai arra tanították őket hogy nem lehet olyan drágán vásárolni árukat, hogy még drágábban ne sóhassák a fogyasztók nyakába. És nem lehet annyit vásárolni, hogy mind el ne fogyjon. Ez a számítás pontosan be is vált egészen az utóbbidőig. Azóta rá kellett jönniök az áru piac martalócainak, hogy az áru veszíteni is lehet. És minél több az áru, annál nagyobb a veszteség. Angliától kezdve végig az egész világon és nálunk is mindenütt rosszul megy a sibereknek. Ami a könnyűszerrel összeszedett nagy nyereségeiből a pazarló életmód mellett még megmaradt, azt most vissza fogják adni a hirhadt pénzkeresők. A vakmerő áruüzleteknek lejárt az ideje.

A vasutigazgató szabadságon. Francu, CFR. vasutigazgató ma rövidebb szabadságra elutazott Clujra (Kolozsvár). Távolléte alatt az igazgató teendőket Mihailovicu aligazgató látja el.

Tisza-ünnepély, Budapest. A Nemzeti Színházban szerdán este a Tisza István emlékalap javára díszelőadást rendeztek, amelyen Hettyey Aranka meleg érzeléssel szavalt a Czeglédy Sándor református esperesnek gyönyörű versét. Utána Nagy Adorján elszavalt a Végváry Sándor egyik szép költeményét. A szavaltok után Herczeg Ferenc Bizánc című történelmi drámáját látszótták nagy siker mellett.

Záróra a nagyhéten. Megirtuk, hogy rendelet érkezett, amely szerint a nagyhét alatt nyitva tarthatók a színházak, kávéházak és nyilvános mulatóhelyek. Ma érkezett meg a városi prekturára a rendelet kiegészítése, mely kimondja, hogy áldozócsüörtökön, nagypénteken és nagyszombaton, szóval a husvét előtti három napon a nyilvános mulatóhelyek, színházak, mozik zárva tartandók.

Lakbérmegállapítások. Ma csupa lakbérnyugt tárgyalt az aradi lakásbizottság. Több apróbb ügy közül megemlítszem az özv. Zucker Ferencné lakbérmegállapítás iránti kérelme dr. Ursu János törvényszéki bíró ellen. Zuckerné háromszobás lakás díját 2800 leiben kívánta megállapítani. A bíróság tulajdonosan magasnak találta ezt az árat és a törvényszéki bíró lakbérét mindössze 1600 leiben állapította meg.

Az Aradi Kereskedők Köre vasárnap, március 13-án délelőtt 10 órakor a Kereskedelmi Kamara termében évi rendes közgyűlést tart. Tárgyai: elnöki megnyitó, évi jelentés, számvizsgálók jelentése, költségvetés megállapítása, lemondott tisztviselők helyébe választás, adók és árdrágítási eljárás ügye, indítványok. A tagokat a közgyűlésre ezennel meghívja az Elnökség.

Rekord. A hozott törvények számát illetőleg Franciaország tartja a világrekordot. A harmadik köztársaság a francia forrás kifejezését használva 100,000 törvényre gyártott. A második császárság törvényeinek száma 45,000, az első császárságé 10,500, a juliusi monarchiáé 37,000, a restaurációé 35,000.

Adjuk össze ezeket a számokat, az eredmény 250,000 törvény, rendelet és parancs. Jogelv, hogy a törvény nem ismerése nem melegség. Hol van az az emberi élet, amely elég hosszú, az a fej, amely elég nagy, hogy ezt a tengersok törvényt megtanulja, lévén az állampolgároknak egyéb dolguk is.

Kiknek kell lakásigazolványért jelentkezni. Az aradi lakásigazolvány felhívja Himmel Dezsőné, Bence Jánosné, Luca Pált, Rácz Lajost, Friedmann Imrét, Balla Zsigmondot, Lehoczky Györgyöt, Farkas Erzsébetet, Batrin Péter, Sabin Stefeát, Blaha Béla, Koraker Andrást, hogy lakásigazolványuk átvétele végett haladéktalanul jelentkezzenek a hivatalnál.

A kiütéses tifuszi járvány Bokszege. Az arad megyei Bokszeg községben és annak környékén három héttel ezelőtt kiütéses tifuszi járvány dühöngött. A járvány terjedését dr. Bradean Athanáz vármegyei főorvos radikális intézkedései egy időre megakadályozták s már ugylátszott, hogy a megye más területén fellépett tifuszi járvány végleg megszűnt. A járvány Bokszeg községben tényleg szünetelt volt már, de a község mellett elterülő cigányfertyályban mintegy két héttel ezelőtt újból fellépett. A cigányok a tifuszeseteket nem jelentették be a bokszegei körornvnál s így az utóbbi két hét alatt a kiütéses tifuszi járvány nemcsak a cigányfertyályban lépett fel, hanem a cigányok azt a községbe is behurcolták. Az arad vármegyei orvosi hivatalhoz ma távirat érkezett, amely arról számol be, hogy Bokszege a napokban 28 új súlyos lefolyású kiütéses tifuszi járvány fordult elő. Március 5-én négyen pusztultak el a betegségben. Dr. Bradean főorvos intézkedésére Timisoaráról (Temesvárról) megérkezett Bokszege a fertőtlenítő gép, amellyel az összes betegeket fehérneművel és lakásberendezéssel fertőtlenítették. Dr. Bradean Athanáz vármegyei főorvos a holnapi nap folyamán dr. Telegáciu közegészségügyi főfelügyelővel autón Bokszege utazik a járvány továbbterjedésének megállítására végett.

Nincs arisztokrácia. Az aradi utlevélhivatalhoz ma rendelet érkezett. A belügyminisztérium arról értesítette az utlevélhivatalt, hogy az utlevelekre tilos rávezetni a bárói és grófi címeket, miután a román alkotmány 12. pontja szerint a nemesi címeket hivatalosan használni nem szabad. A királyság területén az arisztokraták már régen nem használják a kiváltságot jelentő címeket s ez az intézkedés így főleg az erdélyi magyar magnásokat érinti.

Az utcák seprése. Dr. Tisch Mór városi főorvos és Herling Gyula városi főmérnök ma délelőtt intézkedtek, hogy ezentúl az utcákat csak hajnalban seprhetik és csak a szemét összeszedését és az utcák öntözését végezhetik nappal. A város közönsége méltán örülhet ennek a rendelkezésnek. Ezentúl nyugodtan sétálhat mindenki, mert megszűnik az az állapot, amikor az utcaseprők hatalmas cirokseprőkkel felkavart bacilusokkal tele porfelhőkbe burkolóztak az amugy is gyengeledejű városi embereket.

Regényes szerelm. Bardelli Mária, mint Milánóból jelentik, a rendőrséghez fordult, hogy segítsenek neki völegénye feltalálásában. A leány panasza szerint a völegényét egy szerzetes kolostorban tartják fogva. Apolonius páter, aki most 35 esztendő, a háborút kitüntetéssel szolgálta végig. Nem érzett hajlamot a szerzetes élet folytatására és belépett egy kereskedelmi házba, még pedig a régi neve alatt, mint Altennini Erneszto. Megszerelte Bardelli Máriát és megkérte a kezét s az esküvőt megelőző napon eltűnt. Állítólag a rend két magasabb rangú tagja felkereste és meggyőzte arról, hogy nem szabad nősnie. Hivatkoztak a fogadalmára és

rábírták, hogy térjen vissza a zárdába. A leány keresésére indult és meg is találta egy bergamoi zárdában. A szerzetes megölelte, megcsókolta és megígérte, hogy fel fogja keresni. Meg is beszélték, hogy Milánóban találkozni fognak, de minthogy Erneszto nem jelent meg, a leány most a rendőrséghez fordult.

A hetvenöt festőművész Központi-szállóbeli műtárlatát dr. Hoffmann, a kiállítás igazgatója az eredetileg tervezett két heli időtartam helyett már vasárnap bezárja. Nagyobb vásárlások már ezideig is történtek és tekintettel az idő rendkívül rövidségére, dr. Hoffmann dr. Mülek Lajos közjegyző közbenjöttével vasárnap nyilvános aukciót rendez. Az aukción a képek a katalógus-ár 30-40 százalékkal leszállított kikiáltási áron kerülnek eladásra és a legtöbbet ígérőnek fogják eladni azokat. Ilymódon az aradi közönség rendkívül olcsó áron juthat majd hozzá Penteley-Molnár, Iványi-Grünwald, Náray Sándor és Sándor József művészi vásznaihoz.

A Glória sportklub klubközi vívóversenye. Vasárnap délelőtt 9 órai kezdettel fog lefolyni a Glória sportklub által rendezett helyi klubközi kard és tör vívóverseny, amelynek folytatása a délután 5 órai vívóakadémia lesz. A háboru kitörése óta nem volt Aradon ilyen érdekes vívóverseny. A rendezőség mindent megtesz, hogy a verseny a legszébb sportmegnyilvánulások közé sorozható legyen és a versenyzőköt igen értékes díjakkal fogja jutalmazni, amelyek közül külön megemlítést érdemel az Arad város tanácsa által adományozott tiszteletdíj. Az akadémián Temesvár több jeles vívója is résztvesz, Pellegrini kiváló temesvári vívómester vezetése alatt.

A francia nő.

Akármenyire nem szeretlünk beszélni forradalmakról, még kevésbé azokat átélni, erről a legújabb forradalomról mégis meg kell emlékezni. Nem kisebb ember, mint Marcel Prevost, a hírneves író, a francia akadémia tagja állapította meg, hogy a francia nő megcsinálta a maga forradalmát, sőt még most is forradalmi állapotban van.

Jöjjen ide, mondta Prevost egy angol újságírónak, és nézzen ki az ablakon. Mit lát? Csupa fiatal párokat. Nemcsak a nő fiatal, hanem a férfi is, husz-huszöt évi esztendő kamasz. A háboru előtt ez Franciaországban igen nagy ritkaság volt. Ki hallott olyant, hogy egy 19-20 esztendő leány ugyanolyan kora fiut válasszon ki magának? Egy 19-20 éves leány megvetette és lenézte a 19-20 éves fiatalembert. Az ő vágya az érett férfi felé szállott, aki az életet már keresztül-kasul jól ismerte. Ez a háboru óta teljesen megváltozott.

A francia leány nem ábrándozik többé negyven esztendő férfiről, a kitapasztalt világfiról, a szerelem labirintusaiban jártas ruéról. Az ő ideálja az ilyen porosfüllű gyerkőc lett, mint amilyent itt most számtalan példányban látunk. A magam társaságában ázelőtt nem ismertem olyan hölgyet, aki nyíltan megvallotta volna hogy azért szerelmes egy férfibe, mert az szép. A mostani leányok mind

össze csak azt tudják az ideáljukról mondani, hogy pompás kis fickó, nagyszerű termete van, kitűnő a színe és szép fiu. Ez a 19-20 esztendő fiu többet keres ma, mint a negyven esztendő férfi a háboru előtt.

Eladott aradi ingatlanok

Scherhag Ernő és neje eladták a Strada Copitan Ignát 41. számú házat 20 ezer leiert Oppenheimer Mórnak. — Buzás Ferenc és neje eladták a Sarlot Domokos-utca 22. számú házat 26 ezer leiert Dékány Mihály és nejenek. — Az Arad-gáji szerb földművelők szövetkezete eladta a Gáj-Templom-utca 41. számú házat 30 ezer leiert Nikolov György és nejenek. — Dékány Mihály és neje eladták az Orozy-utca 19. számú házat 46 ezer leiert Végh István és nejenek. — Farkas Sándor és neje eladták a Lenkey-utca 12. számú házat 22 ezer leiert Ortmann Ferenc és nejenek. — Barna Janos és neje eladták a Str. Cosbus (Wesseényi-utca) 29. számú házat 28 ezer leiert Juhász József és nejenek. Julinszky János eladta a Thoröly Imre-utca 51. és Szekeres-utca 7. számú hazakat 50 ezer leiert Schäuter Adolf és nejenek. — Baumann Lajos és neje eladták a Calea Aurel Viaicu (Pécska-uton) fekvő 165 négyszögöl házhelyüket 8 ezer leiert Szecsanszky Ilés és nejenek. — Szecsanszky Ilés és neje eladták a Calea Aurel Viaicu (Pécska-uton) fekvő 300 négyszögöl házhelyet 10 ezer leiert Tanaszie Jezdimir és nejenek. — Szavay Kálmán és neje eladták a Török Ignác-utca 2. számú házat 37 ezer leiert Ur-schitz Gusztáv és nejenek. — Török József eladta a Str. Gosdu (Szt. István-utca 10. számú házat 180 ezer leiert Scharfstein Jakab és nejenek. — Kanosur Kálmán átruházta a Görbe-utca 4. számú hazból az öt illettő felerészt neje Mellen Máriára. — Szecsanszky Lázár eladta a Gáj Juhász-utca 4. házat és 2 hold 373 négyszögöl földet 15 ezer leiert Lupsitz Gyorgyné és Tyinka Rádanénak. — Vékony Sándor és neje eladták a Bartolemen Nikolau-utca 25. számú házat 5 ezer leiert Vékony Lajosnak. — Hitel Dénes és neje eladták a Dezső-utca 11. számú házat 80 ezer leiert Tömöry Jánosnak. — Koosis Eszter eladta a Gáj Uj-utca 12. számú házat 8 ezer leiert Borár Péternek. — Kertész Pál eladta a Török Gábor-utca 7. számú házat 41 ezer leiert Mezey Istvánné Kocsis Erzsébetnek. — Muzsay Zoltán eladta a Ferenc József városrészből fekvő 700 négyszögöl üres telket 100 ezer leiert Wieser Mártonnak. — Dezsőfi Sámuel eladta a Bittó-dűlőben fekvő 1 hold 940 négyszögöl szántót 10 ezer leiert Wischer József és nejenek.

Az aradi tavaszi országos vásár.

Ma volt Aradon a rendes tavaszi országos vásár, amelynek tendenciája feltűnően hanyatló volt. Bár a vidékről sok termelő özönlött be a városba, de itt mindenben oly kevés volt a kereslet, hogy az állatfelhajtók, a vásári árusok és a környékbeli falusiak terményeik és áruik legnagyobb része eladatlan maradt. A Piata Avram Jancu (Szabadság-téren) nagy sátrak állanak, alattuk ürge kiabáló emberek, s az alkudozó kíváncsiak lázas csoportja. Az elárúsító sátrak között mindenféle széles emberáradat hömpölyög, ki viülről talán szokatlanul tömör és érdekes képe van a tömegnek, de már a figyelmesebb vizsgálódásnál meglátszik, hogy az emberek csak érdeklődésből vannak itt és a sátrakat csak felállították, egymás mellé hordták, de azok egyáltalában nem játszó az elárúsítóhelyek szerepét. Pedig az árak eléggé normálisak: Egy virág-cserép 5—10 lei, egy nagy cseréptál 15—25 lei, egy füveg kétkötő 2 lei, egy darab Szarvas-szappan 4 lei, a mosdószappan 5—7 lei, egy spulni cérna 10 lei, karikacérna 2 lei, piros fejkendő 30 lei, egy pár női harisnya 12—30 lei, citrom darabja 1 leu, egy liter paprika 50 lei, a feketebors literje 40 lei, egy herring 3 lei, főzőkanál 1 leu, nyújtófa 5 lei, női gipszfigura 15 lei, fehér gipszakt 20 lei, játékbaba 25—30 lei, egy cserép rózsató 20 lei, sifusz darabja 40 lei, egy cserép magas primaria 5 lei. A Bul. Regina Maria (Andrássy-téri) kirakódó vásáron már kevesebben vannak. Ide tudnillik csak azok jönnek, akik feltétlenül akarnak valamit vásárolni. Fehér szűrős vidéki atyafiak alkudoznak a szőnyegekben kirakott bocskortalpakra, cipőkre és csizmákra, máshol a mézeskalácsosok tárkálto sátrai látszanak. Vásárlás itt is kevés történik. Egy pár női cipőt 280—300 leiért, egy pár bakkancsot 250 leiért, egy pár csizmát 350 leiért, egy pár szegedi bársonypapucsot 110 leiért, egy zöld posztó fiukalapot 75 leiért, egy férfikalapot 80—120 leiért árusítanak. Egy kis falimeszleőért 12 leit, nagyobbért 25—50 leit, partvisért 70 leit, öntöző kannáért rózsával együtt 50 leit, vederért 60 leit, egy vadonatúj fényes lószerszámért 2800 leit is elkértek. Egy nagy mosóteknő 90—100 leien, egy utazókosár 100—300 leien, egy fáskosár 8 leien kelt el. A majorságpiac a Piata Catedralei (Tökölly-tér) és a Piata Imperator Traian (Attila-téren) zajlott le. Baromfiban nagyon kis behozatal volt és ennek megfelelően az árak is emelkedtek. Egy hizott rucáért 70—80 leit, a kövér libáért 100 leit, egy pár tyukért 40—70 leit is elkértek, míg egy pulykához 160—180 leien alul nem lehetett hozzájutni. Az alma kilója

3—5 lei, egy fej kelkáposztát 5 leiért, paraj csomóját 3 leiért, a zöldeget 7 leiért, a hagyma kilóját 4 leiért és a burgonya kilóját 1 leuért kínálták.

Az aradi állatvásár, mint tapasztalt emberek bizonyítják, évek óta nem volt olyan nagy, mint a mai. A Vásártér már hajnalban megtelt kocsikkal, lovakkal, szarvasmarhákkal, úgy, hogy a később érkező eladók nem tudtak elhelyezkedni, hanem a Vásártérbe torkolló utcákba voltak kénytelenek beszorulni. Az árak nagyon magasak. Egy jobb loért, a mit ezelőtt egy héttel 6—8 ezer leiért lehetett megvenni, most 12—14 ezer leit kértek. A nagy drágaságra való tekintettel a vásárlási kedv nagyon csekély volt. A vásárolni akarók abban reménykedtek, hogy talán később, dél felé esnek az árak. De ebben csalódtak, mert éppen ellenkezőleg később még magasabbra csapták a lovak és szarvasmarhák árait. Dr. Angel István helyettes polgármester és Zubor Andor városi tanácsnok kint jártak az állatvásáron és a város részére négy pár igáslovat vásároltak. A lovak ára 8800—12 ezer lei volt.

oooooooooooo

Közgazdaság.

Áremelkedés a Budapesti tőzsdén.

Budapest. A haussemozgalom a mai tőzsdére is áterjedt. Később ellanyhult. A zárlati árfolyamok körülbelül a tegnapi nívón állapódtak meg. Az ellanyhulás különösen a valutapiacra volt érezhető. A márka némi áreszkendést szenvedett. A mai tőzsde az idő folyamán újból javult. A borpiac az osztrák korona váratlan nagy esése folytán teljesen pang. A valutakurzusok a következők:

Budapest, március 10. Tőzsdenyitás: Dollár 418, márka 644, osztrák korona 57, rubel 179, leu 540, szokol 532, lengyel márka 52. Tőzsdezáras: Angol font 1600, dollár 415, francia frank 2650, márka 665, lira 1560, osztrák korona 60, rubel 190, leu 550, szokol 540, korona és frankdinár 1065. Bécs, március 10. Márka 1203, leu 1030, lira 2810, francia frank 5400, svájci frank 12850, dollár 730, rubel 300, szokol 981, angol font 2970, dinár 2030, magyar bankjegy 178 és fél, lengyel márka 90. Zürich, március 10. Tőzsdenyitás: Berlin 937 és fél, Newyork 595, Milano 2182 és fél, Prága 775, Budapest 141. Tőzsdezárlat: Berlin 940, Hollandia 204, Newyork 593, London 2317 és fél, Páris 4230, Milano 2185, Brüsszel 4425, Prága 770, Budapest 140, Zágráb 410, Bucuresti 810, Varsó 68, Bécs 117 és fél, osztrák lebelyegzett korona 85.

Budapesti értéktőzsde.

Budapest, március 10. Tőzsdenyitás: Magyar Hitel 1800, Angol-Magyar Bank —, Salgótarjáni 6500, Rimamurányi 5775 és 1/4, Államvasut 3650, Általános kőszén —, Urikányi —, Ganz-Danu-

bius —, Schlick-Nicolson 1160, Neuschloss-Lichtig 1490 és fél, Országos Fabank 2160. — Tőzsdezáras: Magyar Hitel 1770, Angol-Magyar Bank 840, Leszámitoló Bank 770, Jelzáloghitelbank 425, Salgótarjáni 6350, Rimamurányi 3625, Államvasut 5625, Földhitelintézet 3500, Viktoria-malom 8800, Beocsini 5500, Általános kőszénbánya 8100, Urikányi 4920, Ganz-Danubius 19500, Ganz Villamos 4200, Schlick-Nicolson 1140, Baróti szeszgyár 1500, Cukoripar 17600, Nusioi 14000, Neuschloss-Lichtig 1425, Országos Fabank 2110, Rézbányai 4600, Slavonia 3425, Zabolai 3050, Osztrák Hitel 805, Weitzer waggongyár 6500, Brassovi (Brassói) 4700, Turgul-muresi (Marosvásárhelyi) 2000, Temesi sörgyár 4460.

— Az aradi valutapiac. Arad, március 11. Dollár 73, lei, márka 121 bani. — Timisoaran (Temesvár) a kurzusok ugyanazek.

— Ennek az árak Magyarországon. Budapest. Az árak a vidéken is erősen esnek. A kecskeméti vásáron a tojás darabjának ára 8 koronáról 3 koronára, a csizma ára 4 ezer koronáról 2 ezer koronára esett. A debreceni vásáron a hizott sertés kilogrammja 80 koronára, Sopronban a lovak párja 20—30 ezer koronával esett.

Mozl.

* A mozgóképszínházak műsora. Március 12-én az Apollóban: Tizenhárom. Balzac regénye. — Az Urániában: Judex. Bűnügyi dráma. III. rész.

* „Judex“ III. bemutatója az Urániában. Judex ma már fogalom Aradon. Az egész város rajong a férfisan bátor, az igazságért az életét is kockára tevő titokzatos bíróról, aki a harmadik fejezetben, melyet szombattól kezdve mutat be az Uránia színház, még az eddigiekénél is vakmerőbb és csodásabb tetteket művel. A második fejezet tudvalevőleg azzal végződött, hogy Jaquelinét, akit a banditák egy folyóba dobáltak, gyermeke és a kis csavargó megmentik a haláltól. A harmadik részben a kalandorok ravasz ürüggyel Jaquelinét ismét elrabolják és egy lakatlan malomba hurcolják, ahol életére akarnak törni. A szerencsés véletlen folytán még idejében vetődik a malomba az agg Kerjean, akit az első felvonásból ismerünk. Kerjean az egyik gonosztevőben felismeri saját gyermekét, akinek lelkére beszél és kiszakítja büntérszák karmait közül. Kerjean értesíti Judexet az eseményekről, mire azonban Judex a malomba érkezik, a bestiális kalandornő büntérszákával megszökik, de Jaqueline ismét visszanyeri szabadságát. A harmadik fejezet kiállítására különös gondot fordított a Gaumont filmgyár, amely minden művészi eszközt felhasználta, hogy Judex-ne csak érdekes, hanem művészi nívós film legyen. S ezt a céllát el is érte.

* Balzac-regény az Apollóban. Szombaton és vasárnap, amíg az Uránia mutatja be Judex harmadik fejezetét, addig az Apolló színház Balzac egyik legkedvesebb és legértékesebb regényét, a Tizenhárom-at vetíti. Balzac megkapó meséjű regényét finom stílusérzékkel adja vissza a művészi film. A képértékét nagyban emelik a szereplők, akik pompás művészi felfogásban rajzolják meg a nagy író regényalakjait.

A szerkesztésért

KAROLY JÓZSEF
f. e. l.

NYILTÉR.

A ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

HIRDETMEY.

A Weitzer János Gép- Waggongyár és Vasöntőde Részvénytársaság Aradon az 1921. évi február hó 26-án megtartott közgyűlésén a társaság felszámolását elhatározván a K. T. 202. § értelmében felhivatnak a társaság hitelezőit, hogy követeléseiket a jelen hirdetmény harmadszori közzétételétől számított 6 hónap alatt a társaságnál bejelenteni sziveskedjenek. 992
Kelt Aradon, 1921. évi március hó 9-én.

Weitzer János Gép- Waggongyár és Vasöntőde Részvénytársaság Aradon, Igazgatósága.

COLOMBO?!

GÉPÉSZ KERESTETIK

legkésőbb április 15-iki belépéssel Lángféle condenzációs géphez dinamó accumulator, eszterga tökéletes kezelése megkívánatik. Munkaszerező jó munkák ajánkozását fizetési igényük feltételével kéri. 10469

RÉVÉSZ ÉSHAVAS

mű- és vámmalma, Csermő.

Malom

vasutállomástól 5 kilométer, 8 árat, automatikus őrlés, Diesel-motor dynamó 1400 10470 □-ol telek és lakóház melletképüteléssel azonnal eladó. — Bővebbet:

Wagner Pál, Ujarad.

Kereskedők figyelmébe!

Szives tudomásukra adjuk, hogy 10469 fűszer, gyarmat- és vegyesárú szükségletüket, továbbá elsőrendű szesz-ita-ot-ot kis és nagy mennyiségben a legjutányosabb ártért beszerzhetik: FARKAS és CZIGLER-cégnél ARAD, Hal-tér és Boczkó-utca sark.

Ajánlok:

prima braunschweigi káposztamagot, orka 600 kilogram nyári káposzta és 60 kilogram őszi káposztát csiraképes garancia mellett. Bővebbet: 10469

Pollák Vilmosnál

Str. Meise Nicozra (Petőfi-utca) 11. sz.

Phönix Kénsav- és vegyi-termékek gyár részvénytársaság Baia-Mare Nagybánya (gyár Alsófermezely.) Sürögnyim: Phönix, Baia-Mare. Ajánlja termékét

PRIMA RÉZGÁLIC 98—99% BÉKEBELI MINŐSÉGBEN

Továbbá: Kénsav minden minőségben, ecetsav 80%-os ékezesi célokra, sósav, vasgállic, gläuberos keserűs, ólomcukor, zinkwesz, vörösréz és ólom tömbökben. 866

Famegmunkáló gépek.

Teljesen új állapotban levő német gyártmányu gépeim sürgősen eladok

1. Kombinált gyalugép egytetemes terület és vastag-ágot gyalul teljes hozzávaló felszereléssel.
2. Szalagfűrész kombinált, maró, furó és kis cirkulával, minden fazon kés és felszereléssel.
3. Kés köszörülő kőgép.
4. Komplet lakatos fuvszám készlet vas furó és fuvszal.
5. Faeszterga kerékgyártó részére.
6. 2 drb. üzemképes 3 HP. és 6 HP. Ganz-féle villanymotor indító ellenállással és motorok részére 900 méter vezeték. 974 Részletes leltár megtekinthető:

Stefan L. Feier si Comp

Garaj de automobile atelier de reparatie si automobile de in prumatat Arad, Bul. Regele Ferdinand No. 14. (Soros B.-tér)

Apró hirdetések

Alkalmazás.

DEUTSCHE Erzieherin mit Französisch und Klavier sucht Stelle. Untar „Ostern“ an die Admin. 997

MANKUHOZONÓ házakhoz ajánlkozik előnyös feltételek mellett. Cime Wallinger hirdetőjében Lázár-utca 10469

INTELLIGENS háziokaszonny keresek két nagyobb gyermek mellé. Némethi becsülők előnyben. Perényi-utca 15. Dél-utca 2-4 között. 10468

Vétel és eladás.

GYERMEKAJÓ, rugalmas matraccal eladó. Str. Consistorialul (Batthyány-utca) 23. I. em. jobb oldal. 0713

MINDENFÉLE BUTOROK eladók. Varrogép, gramophon stb. Böhm, Bokszeq. Monyoró. 998

AUSSIGI RÉZGALICZ, la CSONTENYV, legolcsóbb napi árban Gárdos és Bornstein, Strada Eminescu 40. Telefon 30. 999

SZÁZ MÉTERMAZSA elsőrendű burgonya aadó. Aradi Sertéshizláló r. t. Telefon 108. szám. 10469

ANTIK és modern porcellán, butor, szőnyegek festményeket, ékszer, ezüstöt vesz és elad Salon Artistique. Aladó Kállós. Boulevard Regina Maria (Andrássy-tér) 21. szám. 10621

Ingatlan.

MÉNÉSEN a 18-as villamos megállónál 190. számú ház szállóskerttel eladó 1001

ZIMANDUJFALUI átlomás mellett levő malom felerésze eladó. Bővebbet ugyanott. 956

ORCZY-UTCA 17. számú ház üzlettel együtt eladó. 993

Különléle.

KÉZI és gépi himzéseket legújabb bécsi minták szerint készítik Bornstein, Str. Eminescu (Deák Ferencz-utca) 40. 1000

UJ! UJ! Szállítási

vállalat, elvállal mindennemű helybéli és vidéki szállítást felelősség mellett

Grada-Maro (Nagyvárad) és Timisoara (Temesvár) között állandó tohorkeosi forgalom. 1006

Weisz és Haász szállítók Arad, Str. Eminescu (Deák Ferencz-utca) 2.

UJ! UJ! UJ! Haász Albert

ingatlanforgalmi kereskedelmi ügynökké és hirdetés felvétel iródjaja

Str. Eminescu (Deák Ferencz-utca) 2.

vételre és eladásra megbízásokat elfogad

házakra, földekre, szőlőkre, erdőkre, gyárakra, kávéházakra, vendéglőkre, terményekre, borokra, pálinkára, kereskedelmi árukra továbbá hirdetések felvétel: „Arad és Vidéke”, „Aradi Közlöny”, „Aradi Hírlap”, „Aradi Ujság”, „Friss Ujság” s az összes aradi lapok részérol. 1007

531-1921 ügyszám.

AUKCIO.

A fenti szám alatt felvett jegyzőkönyvben nyert megbízatásom alapján közhírré teszem, hogy a 75 éves festő által Aradon a „Központi szálló” téli kertjében kiállított festmények és rajzok aukcio útján közbenjöttem mellett eladotnak.

Az eladás helye a Központi szálló téli kertje.

Idője: 1921. március 13. (vasárnap) d. e. 10-1 óra és délután 4-7 óra.

Kikiáltási ár a katalógus ár 60-70%-a, vételiár nyomban fizetendő. Vevőt terheli az illeték költség.

Aradon, 1921. március 11. 1002

Müller Lajos, állami közjegyző.

Industria Textila Aradana Societate Anonima.

CONVOCARE.

Industria Textila Aradana Societate anonima va tina la 28. Martie 1921. orele 11 a. m. in sala de sedinta a „Cassa de pastrare din Judetul Arad”

a XI. adunare anuala ordinara,

la care sunt invitati Domnii actionarii, cari isi depun actiunile provazeste cu cupoanele la cassieria din „Cassa de pastrare din Judetul Arad” pana la 25. Martie 1921. orele 12 a. m.

Ordinea de zi:

1. Alegerea a doi actionari pentru autentificarea procesului verbal.
 2. Raportul Directiunii si al comitei de Supraveghere, statutirea bilanului de inchiere pe anul 1919-1920, distribuirea beneficiului si decidera asupra absoluturului.
 3. Alegerea alor doi membri Directiunii si unui membru ordinar si unul membru suplent al comitei de Supraveghere pe un an.
 4. Propunere relativ la schimbarea textului din § 1. alinea 1. statutelor.
 5. Propuneri.
- Arad, la 1. Martie 1921.

DIRECTIUNEA.

ACTIV VAGYON Bilant incheiat la 30 Septembrie 1920. — Mérleg-számla 1920. szeptember hó 30-án

Terenuri — Telok	11429 50	
Oladiri — Épületek	637396 62	
Masini — Gépek	1983139 84	
Mobilier — Berendezések	917366 40	
Sine industriale — Iparváány	12982 62	8550885 48
Casa numerar — Pénztár		156128 49
Debitori — Adósek		4282579 08
Efecte — Értékpapírok		262988 34
Marta — Áruközlet		10352816 —
		8596822 88

ARADI TEKSTILIPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

MEGHIVÓ.

Az Aradi Textilipar Részvénytársaság 1921. évi március 12. napján délelőtti 11 órakor tartja meg az Aradmegyei Tákarépképzőtár ülésében

XI-ik évi rendes közgyűlést,

melyre a részvényeseket ezennel meghívjuk. Szavazati jogot csak azok a részvényesek gyakorolhatnak, kik a szelvényivel ellátott részvényeiket a közgyűlés napja előtt 3 nappal, tehát 1921. évi március hó 25. napjának déli 12 órájáig az Aradmegyei Tákarépképzőtárnál letétbe helyezik.

Tárgysorozat:

1. Két részvényes választása a jegyzőkönyv hitelesítésére.
 2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottságnak az 1919-1920. XI. üzleti évre vonatkozó jelentésének felolvasása, a zárszámadások előterjesztése, a mérleg és nyereség és veszteség számla előterjesztése, a mérleg megállapítása, határozathozatal a tiszta nyereség hovatartozására és a felmentvény megadása felett.
 3. Két igazgatósági tag és egy felügyelő-bizottsági rendes és egy pótag választása 1-1 évre.
 4. Az alapszabályok 23. §. 1. bekezdésének módosítása.
 5. Indítványok.
- Arad, 1921. március hó 1-én.

AZ IGAZGATÓSÁG

PÁSHY ZSILVER

Capital social — Részvénytőke	2200000 —
Fond de sozământul valorii — Értéktőke	1059599 60
Deserieri pe anul corent — F. évi leírások	459525 88
Reserva generala — Általános tartalék	1519114 88
Cred tori — Hitelezők	205000
Dividende neridicate — Fel nem vett osztalék	14261704 88
Reportul profitului din 1918-19. évi nyereség átvezet	104160
Profit net pe 1919-20. évi tiszta nyereség	18852 16
	297491 49
	316348 65
	1896822 88

Arad, la 30. septembrie 1920.

Arad, 1920. évi szeptember 30-án.

Loránt Emánel s. k. director executiv — vezérigazgató.

Szekely Mihály s. k. prim contabil — főkönyvelő.

Baré Daniel s. k. president. Edwin Ozeosovlozka s. k. Pellaok s. k.

Báró Hatvány s. k. Kuntzig János s. k. Báró Neuman Károly s. k. Ring s. k.

Bilantul acesta l-am confrontat cu cartile principale si secundare si cu inventarele si toate le-am aflat corecte si in deplina ordine.

Jelen mérleget a fő- és mellékkönyvekkel, valamint a leltárakkal összegegyeztettem és minden helyesnek és tökéletesen rendben lévőnek találtunk.

Arad, la luna Martie 1921.

Arad, 1921. évi március hó.

Fuchs Arnold s. k. membru com. de supravegh. — f. biz. tag. Hehs Béla s. k. membru com. de supravegh. — f. biz. tag.

Ralon Sebő pres. com. de supravegh. — f. biz. elnök. 1004

Raportul comitei de supraveghere asupra gestiunii 1919-20.

Onorata adunare! Examinand in mai multe randuri mersul afacerilor a Industria Textila Aradana S. A. conform legii comerciale si a statutelor, va raportam ca ne-am convins de exactitatea functionareii, cum si de regula comptabilitatii si a cassei.

Revizuind societatile de inchiere prezimate de Directiune pe anul 1919-20. ca inventar, bilant, contul de profit si pierdere le-am gasit in concordanta cu registrele, corespunzand principilor legii comerciale si a statutelor.

Va recomandam deci acceptarea raportului si a propunerilor Directiunii pe gestiunea 1919-20. si rugam a ne descarca atat pe noi cat si Directiunea de gestiunea sa.

Arad, in luna Februarie 1921.

Consiliul de Supraveghere a Industria Textila Aradana societate Anonima: Arnold Fuchs (ss) Sebastian Ralco (ss) Bela Hehs (ss) presedinte o reposat.

A felügyelő-bizottság jelentése az 1919-20. üzletről.

Tisztelt közgyűlés! Az Aradi Textilipar r. t. ügykezelését a kereskedelmi törvény és az alapszabályok értelmében több ízben megvizsgálván, a közgyűlésnek jelentjük, hogy az ügykezelés helyességéről, a könyvek rendes viteléről és pontosságáról, valamint a pénztár rendbenlétéről meggyőződést szerezünk.

Az igazgatóság által elének terjesztett, az 1919-20. üzleti évre vonatkozó zárszámadást, leltárt, mérleget, nyereség- és veszteség-számlát megvizsgáltuk és úgy a kereskedelmi törvénynek és alapszabályoknak megfeleltünk.

Alánljuk ennél fogva elfogadásra az igazgatóság jelentését és indítványait az 1919-20. üzleti évre vonatkozólag kérjük, hogy úgy az igazgatóságnak, mint nekünk a felmentvényt megadni méltóztassék.

Arad, 1921. évi február hó.

Aradi Textilipar Részvénytársaság felügyelő-bizottsága: Fuchs Arnold s. k. Ralco Sebő s. k. Hehs Béla s. k. Elnök elhunyt.

Szalmakalapok férfiaknak és gyermekeknek (diszítve)
Női kalapformák legújabb modellek nagyban
FRATII GOLDSTEIN kalapgyár, BUCUREST, Calea Vacaresti 3. 976

VÖRÖSRÉZ
LEMEZEK, CSÖVEK, SZÖGECSEK,
VALAMINT:
ÓNÓLOM CSAPÁGYFÉM,
TÖMITŐANYAGOK, SZERSZÁMOK, CSÖVEK
NACHT, ARAD, Str. I. Decembrie (Fa-u.) 1. Telefon 570

Prima
Firnisz
(Kétszer főzött, szavatolt tiszta lenolaj.)
 A bucuresti „PHENIX” Olajművek gyártmánya, eredeti gyári árák mellett, Aradon állandóan raktáron.
A „PHENIX” Olajművek képviselője
JOSIF DÁVID
 IRODA: Bulev. General Dragalina, (Apponyi Albert-ut) 1.-sz. 1003